Poštnina plačana v gotovini

Maribor, torek 24. oktobra 1933

Štev. 242 Leto VII. (XIV

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Zbližanje Združenih držav in Rusije

OZADJE IN POMEN NOVEGA ZAVEZNIŠTVA.

Zbliževanje med Rusijo in Združenimi državami Severne Amerike, kateremu bo v kratkem sledilo ameriško uradno priznanje sovjetskega režima, je dogodek prve vrste, ki stopa v ospredje celo v času, ko stojimo še vedno pod velikim utisom izstopa Nemčije iz Društva narodov in njene zapustitve razorožitvene konference v Ženevi. V dobi, ko je velikobritanski imperij zrahljan po dominionskem ustroju, **sta Rusija in Severnoameriška unija najmočnejši državi na svetu,** najmogočnejši tako po teritorialnem obsegu kakor po številu prebivalstva in politični sili. Združene države zavzemajo pretežno večino površine Severne Amerike, Rusija pa vklepa v svojih mejah ves evropski vzhod in azijski sever. Dasi je ena ameriška, druga pa pretežno evropska velesila, mejita vendar druga na drugo in **ju loči med Čukčkim polotokom v Sibiriji in med Alasko le 75 km široki Beringov preliv.** Že sama ta ugotovitev nam pokaže vso ogromnost obeh velesil, ki pa sta obenem tudi dve neizčrpni zakladnici sirovin ter deželi velikoposteznega agrarnega in industrijskega gospodarstva. Kdor zasleduje ruska stremljenja zadnjih let, vidi, da vodijo pri industriji v naglo amerikanizacijo. Samo v Združenih državah obstojajo tako ogromna tovarniška podjetja, kakor jih ustvarja Rusija po načrtih svojih »pjatiletk«.

Združene države Severne Amerike so bile prva leta po boljševiški revoluciji v Rusiji med glavnimi nasprotniki moskovskega režima. Do tega jih je vodil že absolutni gospodarski liberalizem, ki je nasprotni pol boljševiškega kolektivizma. Mimo tega so se v Washingtonu ter v ameriških industrijskih centrih upravičeno bali iz Moskve propagiranega komunizma. Da je komunistična nevarnost v Združenih državah Severne Amerike zares obstojala, o tem se lahko prepričamo iz neštetih spisov komunistov in protikomunistov. **Toda v teku petnajstih povojnih let se je v obeh velesilah marsikaj spremenilo.** Rusija je opustila svojo komunistično agresivnost, ker je naposled spoznala, da komunizem ni blago, ki bi se dalo razširjati z dumpingom. Nasprotno je pa svetovna gospodarska kriza prisilila Združene države do spoznanja, da niso vsemogočne in da je njihova prej toliko slavljena »prosperity« vendarle odvisna tudi od ostalega, zlasti velikega sveta. Mimo tega je bil prisiljen novi ameriški predsednik Franklin Roosevelt poseči po delu ruskih metod, pri reorganizaciji zaposlitve delavcev, produkcije in konzuma. **Te metode pomenijo tudi onkraj »velike luže« prvi začetek konca neomejenega gospodarskega liberalizma.**

Vse to pa najbrže vendar ne bi bilo privedlo Združenih držav do tega, da bi same iskale stikov s sovjetsko Rusijo in ji ponujale priznanje de jure. **Zadnji povod za to je — Japonska!** Japonci ogražajo s svojo imperialistično in trgovsko ekspanzijo ter agresivnostjo tako interese Rusije kakor tudi Amerike na Daljnem vzhodu ter sploh ob obalah Tihega oceana. Prav te dni smo brali, da ameriško vojno brodovje, dasi je skoraj najmočnejše na svetu, še vedno ne zadostuje za obrambo ameriških obal, še manj seveda posesti na Havajih in Filipinih. Združene države gredo celo tako daleč, da ponujajo Filipinom državno neodvisnost, **samo da bi se odkrižale dolžnosti njihove obrambe v primeru japonskega napada.** Po vsem tem sta si Rusija in Amerika napram Japonski najnaravnejši zaveznici. In to je glavni motiv, ki je povzročil nenadno zbližanje Washingtona in Moskve ter medsebojno priznavanje de jure!

V tej zvezi je rusko-ameriško prijateljstvo ogromnega pomena. V primeru oboroženega spopada z Japonsko se bosta Rusija in Amerika sijajno izpopolnjevali. **Rusija bo dala na razpolago svojo suhozemsko in zračno vojsko, ki je največja na svetu, Združene države pa vojno mornarico, ki je istotako najsilnejša med vsemi.** Po tem zbližanju se ni treba Rusiji prav nič več bati za posesti na Daljnjem vzhodu, Ameriki pa ne za trgovinske in ostale postojanke na obalah Pacifika. Če bodo Japonci kljub temu še tvegali oborožen spopad, bodo imeli strahovito malo izgledov na uspeh. Dogoditi bi se jim moglo isto, kar se je l. 1918. Nemčiji in Avstro-Ogrski. Proti drugemu kakor proti Japonski pa ta zveza ne more biti naperjena. Evropa radi nje ne bo prav nič oškodovana. Rusija je opustila svoje težnje po pridobitvi Carigrada in se danes sama najbolj zavzema za to, da ostanejo Dardanele turške. **S Turčijo jo vežejo iskrene prijateljske vezi.** Združene države Severne Amerike pa v Evropi sploh nimajo in ne morejo imeti nobenih političnih interesov. Največjo zmago pa pomeni ameriško prijatelstvo za Rusijo, **ki likvidira tak ospor s še zadnjo velesilo na svetu.**

Demisija celokupne francoske vlade

DALADIERJEVA VLADA JE NA NOČNI SEJI PRI GLASOVANJU O SANACIJSKEM PREDLOGU FRANCOSKIH FINANC DOBILA NEZAUPNICO S 329 PROTI 241 GLASOVOM. — KOMENTARJI V WASHINGTONU.

PARIZ, 24. oktobra. **Agencija »Havas« poroča: Današnjo noč je bil na seji zbornice med razpravo o dodatnih predlogih k členu 37. proračunskega sankcijskega osnutka sprejet sklep, ki je moral neizogibno povzročiti padec Daladierjevega kabineta. Vlada je namreč zavzela vprašanje sanacije proračuna z izrekom zaupnice. Med debato je prišlo do ostrih nasprotstev in obračunavanj, pri katerih so se posebno udejstvovali mimo ministrskega predsednika Daladierja tudi Leon Blum za levičarske socialiste in Marquet ter Renaudel za desničarske socialiste. Pri glasovanju, ki je nato sledilo, so glasovali vsi desničarji, ves centrum in skupina levičarskih socialistov Blumovega krila proti vladi, ki je tako doživela s 329 proti 241 glasovom poraz in padec.**

WASHINGTON, 24. oktobra. **Padec Daladierjevega kabineta ni prav nič presenetil tukajšnjih uradnih krogov, ker so ga že z vso gotovostjo pričakovali. Po mnenju tukajšnjih vladnih krogov ni nobene nevarnosti za padec tečaja francoskega franka, ker razpolaga francoska Narodna banka s silno zlato podlago in kovinskim kritjem. Slave pa se tukaj zasluge ministrskega predsednika Daladierja, ki si jih je pridobil za razorožitveno konferenco s svojim popustljivim govorom na naslov Hitlerjeve Nemčije. Prav verjetno je zato, da se bo Daladier prejkoslej zopet vrnil na državno oblast.**

Mussolinijev govor za boj in mir

ITALIJANSKA REVOLUCIJA ŠE NI KONČANA. FAŠISTIČNI MEČ SE PODALJŠUJE V EVROPO.

RIM, 24. oktobra. **V Rim je pripelo 32.000 fašistov iz Florence in florentinske pokrajine. Ob tej priliki so odšli na Beneški trg, do pozdravijo Mussolinija, ki jih je nagovoril. V svojem govoru je naglasil, da razstava fašistične revolucije sploh ne bo zaključena in bo ostala permanentna. Ta razstava mora dajati vzpodbudo novim generacijam za borbo. Prav tako se ne sme smatrati fašistična revolucija za dokončano. Revolucija se nikakor ne more končati, ker je element, iz katerega bo italijanski ustvarjajoči duh črpal nove vzpodbude, da ohrani v duši vseh Italijanov željo in hotenje po boju. Ta revolucija ni revolucija nekega razreda, temveč vsega naroda. Fašistična revolucija je prerodila italijanski narod, ki more sedaj po 4 letih vojne in 15 letih revolucije pogledati v oči vsaki sovražni sili. V 11 letih fašističnega režima se je le delalo in ustvarjalo. Ta doba dela in ustvarjanja se mora nadaljevati. Če bo pa to obenem tudi doba miru, še ni mogoče ničesar reči, ker to ni odvisno samo od Italije. Italija vsekakor želi mir, kar je doslej vedno odkrito dokazovala. Toda ta mir mora biti pošten in pravičen. Pošten in pravičen mir je pravi rimski mir. Tak mir ustreza značaju in temperamentu latinske in mediteranske rase, ki je dala človeštvu velikane, kakor so Cezar, Dante, Michelangelo i. dr. Ta stara in močna rasa je izpovedala svojo besedo, ki bo prerodila svet, ki je danes zmeden in nemiren. Svoj govor je Mussolini končal z besedami: »Črne srajce! Glejte v rimsko solnce, dvignite zastave in orožje, da pozdravite fašistični meč, ki se podaljšuje iz Italije v Evropo in naprej v svet.«**

Usoda razorožitve

RIM, 24. oktobra. **Tukajšnji politični krogi smatrajo z ozirom na informacije, ki so prispele iz Londona, da bo padla odločitev glede razorožitvene konference šele takrat, ko se bo videlo, kako se bo rešila francoska vladna kriza in kako bo izpadel plebiscit v Nemčiji. Glavna odločitev je torej odvisna od Francije in Nemčije. Anglija in Italija bosta ostali tudi še nadalje samo posredovalki med Francijo in Nemčijo, od katerih je sedaj odvisna odločilna beseda o svetovni razorožitvi. Od razorožitve obeh omenjenih velesil je namreč odvisna sploš na razorožitev, ker bodo ostale države prav tako pristale na vsak kompromis.**

Japonci se napihujejo

PARIZ, 24. oktobra. **Iz Tokija se poroča, da je v zvezi s skorajšnjim obiskom sovjetskega komisarja za zunanje zadeve, Litvinova, v Združenih državah Severne Amerike izjavil japonski zunanji minister Siroka sledeče: »Prav lahko razumljivo je, zakaj so Združene države Severne Amerike povabile Litvinova, da pride v Washington, težko verjetno pa je, da bi se končala ameriško-ruska pogajanja s priznanjem sovjetske Rusije po Združenih državah. V teku teh pogajanj se bo videlo, ali je mogoče sodelovanje med najizrazitejšim predstavnikom kapitalizma in edino komunistično državo sveta. Če je zbližanje mogoče, bo tako podan dokaz, da komunizem ni nevaren. Na drugi strani pa se vsi, ki mislijo, da je namen rusko-ameriškega zbližanja, izvajanje pritiska na stališče Japonske, kruto varajo«.**

BYRD ODPLUL NA JUŽNI TEČAJ.

NEWYORK, 24. oktobra. Polarni raziskovalec admiral Byrd je predvčerajšnjim s svojo ekspedicijsko ladjo odplul iz New Port Newsa na svojo drugo ekspedicijo na južni tečaj.

Ohranitev sedanjega stanja na Balkanu

KOMENTARJI GRŠKEGA TISKA O NOVIH POGODBAH MED BALKANSKIMI DRŽAVAMI. BOLGARIJA OSAMLJENA.

ATENE, 24. oktobra. **Dobro poučeni krogi so splošno mnenja, da so zadnji važni politični sestanki na Balkanu pripomogli k temu, da so štiri države, in sicer Grška, Turška, Romunija in Jugoslavija, končno utrdile načelo o ohranitvi evropskega, zlasti pa balkanskega »statusa quo« kot podlago za utrditev miru na Balkanu. Grški narod je prepričan, tako se govori, da predstavljajo ti sestanki velik prispevek za pomirjenje balkanskega polotoka. Atenski krogi smatrajo, in to naglaša tudi vladni list »Proia«, da odpor Bolgarske, če se bo sploh pojavil, ne bo mogel predstavljati ovire za ustvaritev dela končnega zbližanja balkanskih držav in za ohranitev miru.**

ATENE, 24. oktobra. **Kakor se doznava, je romunski zunanji minister Titulescu sinoči odpotoval v Delfi. Drevi se bo romunski državnik odpeljal v Beograd, kamor bo prispel jutri zvečer.**

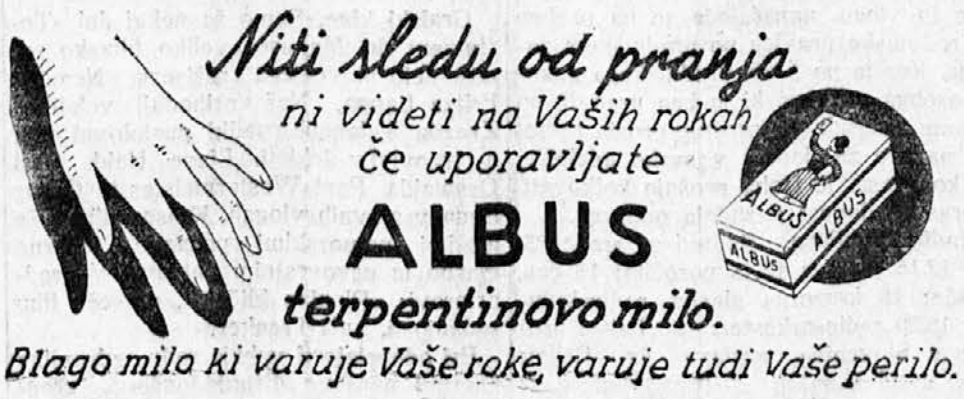

Dnevne vesti

Engelbert Gangl 60letnik. Prvi in najzaslužnejši organizator jugoslovanskega učiteljstva in Sokolstva, naš odlični pedagoški pisatelj in pesnik Engelbert Gangl, bo proslavil v nedeljo 12. novembra svoj 60 rojstni dan. Vse sokolske edinice se tudi v mariborski župi pridno pripravljajo, da proslave čim svečanejše 60letnico svojega voditelja. S to proslavo pa je obenem združena tudi 10letnica odkar je Engelbert Gangl na čelu jugoslovanskega Sokolstva.

Iz državne službe. V višjo položajno skupino je napredoval okrajni šumski referent Josip Miklavčič pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti.

Iz sodniške službe. K tukajšnjemu okrožnemu sodišču je premeščen od ljubljanskega okrožnega sodišča sodniški pripravnik dr. Robert Kramberger.

Premestitev v železniški službi. Premeščeni so naslednji železniški uradniki: Janez Sluga iz Št. Ilja za postajenačelnika v Grobelno, Valentin Kroflič iz Grobelnega za postajenačelnika na Vrhniko, Gabriel Lavrenčič in Josip Pristavnik iz Zidanega mosta v Maribor ter Anton Opetnik iz Ljutomera v Bohinjsko Belo.

Prihodnja občinska seja. Prihodnja seja mestnega občinskega sveta bo predvidoma v petek 3. novembra ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

Izidi volitev v Delavsko zbornico. Kako je volila Ljubljana. Glavni volilni odbor za volitve v Delavsko zbornico je za 16 ljubljanskih volišč ugotovil naslednje uradne volilne rezultate: Za **»Listo nacionalnega delavstva«** in **»Stanovsko listo nacionalnega nameščenstva«**, (modre glasovnice) je bilo oddanih **2.815** glasov. Za listo **»Strokovne komisije«** in listo **»Saveza privatnih nameščencev Jugoslavije«** (rdeče glasovnice) je bilo oddanih **2.125** glasov. Za listo **»Jugoslovanske strokovne zveze«** in za **»Listo strokovne zveze privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije«** (bele glasovnice) je bilo oddanih 1.860 glasov. Za listo **»Združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije«** (zelene glasovnice) je bilo oddanih 383 glasov. Posamezne kurije: **Delavska modra je dobila 1.812 glasov, delavska rdeča 1.828, delavska bela 1713; nameščenska kurija modra 1.003, rdeča 297, bela 147, zelena 383.** Rezultate za ostala volišča bo glavni volilni odbor za volitve v Delavsko zbornico ugotovil tekom prihodnjih 3 dni, tako, da bo končni izid znan šele v petek.

Glavna uprava gasilske zveze. Minister za telesno vzgojo je imenoval za člana glavne uprave Zveze gasilcev s funkcijsko dobo 3 let: za starosto Radoslava Gjorgjevića, za podstarosto Josipa Turka iz Ljubljane, za II. podstarosto Mitra Kleščića iz Sombora; nadalje Antona Cererja iz Kamnika, Jerneja Vengusta iz Celja, Franca Bulca iz Mirne, inž. Antona Šmita iz Osjeka, inž. Josipa Seiferda in Vlada Andraševića iz Zagreba, doktor Milana Matića iz Novega Sada, inž. Habjana Lukasa iz Splita, Stojana Bjelića iz Banjaluke, inž. Bogdana Djukića iz Tuzle, dr. Pero Markovića iz Zemuna, Milana Stefanivića iz Niša, dr. Živojina Melenkovića iz Skoplja in Božo Martinovića iz Cetinja; generalni tajnik gasilske zveze Peter Lekić in vrhovni inspektor gasilske zveze Ilija Pintar pa sta imenovana za posvetovalna člana glavne uprave.

Izredni občni zbor mariborskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Mariborsko prostovoljno gasilno in reševalno društvo bo imelo svoj izredni občni zbor 11. novembra zvečer ob 8. uri v Gasilskem domu.

Družba sv. Cirila in Metoda prosi svoje podružnice, da pobero članarino za tekoče leto ter jo nakažejo vodstvu po položnici. Obenem prosi družba vse podružnice, naj čimpreje razpečajo razposlane razglednice, narodne kolke in bloke v prid skladu septembrskih žrtev.

Izlet z avtobusom v Ljubljano. Ob priliki prvenstvene tekme Hajduk:Primorje, ki bo v nedeljo 29. t. m. priredi mariborski »Putnik« izlet z avtobusom v Ljubljano, če se bo prijavilo zadostno število izletnikov. Vožnja tja in sem bo stala 80 Din. Avtobus bo odpeljal iz Maribora ob 7. uri zjutraj, iz Ljubljane pa se bo vrnil okrog 19. ure. Prijave sprejema pisarna »Putnika« do četrtka 26. tm.

Zveza mladih intelektualcev. Seja matičnega vodstva bo jutri v sredo ob 18. uri v društvenem lokalu.

Strokovni izpiti zdravnikov. Državni strokovni izpiti za zdravnike iz dravske, savske, primorske in vrbaske banovine bodo v Zagrebu 11. decembra v šoli narodnega zdravja. Pravila za opravljanje izpita so objavile »Službene novine«.

Pozabljeni grobovi. V Strnišču pri Ptuju je bilo za časa svetovne vojne veliko vojaško taborišče in je na tamkajšnjem vojaškem pokopališču pokopanih več tisoč vojakov vseh narodnosti, med njimi tudi več Slovencev, Srbov in Hrvatov. To pokopališče, ki leži sredi borovih gozdov, pa je že več let popolnoma zapuščeno in so grobovi vojakov popolnoma pozabljeni. Naj bi se teh grobov spomnile vse okoliške občine, predvsem občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju, ki je v neposredni bližini tega pokopališča. in Ptujčani. Ob Vseh svetih naj bi se spomnila dobrotljiva srca teh žrtev s svečicami in cvetjem. Pri ureditvi grobov pa bi kaj lahko pomagala tudi šolska mladina.

Danes Danes

Poslovilni večer gosp. Svengalija

v Veliki kavarni

Pocenitev plina v Zagrebu. Zagrebška mestna občina pripravlja komercializacijo svojih mestnih podjetij in namerava v zvezi s tem tudi poceniti plin. Cena plina za gospodinjstvo in razsvetljavo bi se znižala od 2.80 na 2.30 Din ali pa še bolj. Sorazmerno pa se pocenil tudi plin za industrijska in druga podjetja.

Cesta Maribor Rošpoh za avtomobilski promet prepovedana. Na neštete prošnje in pritožbe iz vrst mariborskega občinstva, kakor tudi iz vrst domačinov, je banska uprava prepovedala na cesti Maribor—Rošpoh avtomobilski promet in ves promet z motornimi vozili. Pristojna oblast je postavila na obeh koncih napisne table, ki opozarjajo avtomobiliste in motocikliste, da je cesta prepovedana. Pa tudi po časopisih je bila razglašena omenjena odredba banske uprave. Toda vse to so naši avtomobilisti in motociklisti »prezrli«. Meni nič, tebi nič uporabljajo to cesto za promet in dirjajo po njej s svojimi vozili zlasti ob nedeljah popoldne, kot bi znoreli. Tako so si privoščili ta »špas« in briskiranje oblastne odredbe tudi preteklo nedeljo, ko je bilo krasno popoldne, ki je izvabilo trume meščanov na izprehod proti Kamnici. S posebno naslado so podili svoja vozila, da so dvigala oblake prahu, ki so ga morali požirati sprehajalci in njih otroci. Ljubitelji mariborske okolice tem potom javno apelirajo na merodajno oblast, naj poskrbi, da bodo tudi tisti, ki se vozijo v avtomobilih, spoštovali njene odredbe. Kakor svojčas, ko se je kolesarjem prepovedala pot za pešce ob cesti, naj predstojništvo mestne policije pošlje tja stražnika, ki naj nadzira promet. Kršiteljem prepovedi pa naj se naloži dvojna kazen in naj se njih imena javno razglase v listih. Nedeljski izletniki.

Uradniške prošnje za dopust so takse proste. Ker je bilo sproženo vprašanje ali so člani strokovnih združenj v posameznih ministrstvih dolžni po zakonu o taksah taksirati svoje prošnje za dopust v svrho udeležbe na kongresu, če je v načelu dopust odobren, je izdalo finančno ministrstvo naslednje tolmačenje. Po paragrafu 27. uradniškega zakona so državni uslužbenci oproščeni taks za prošnje in vloge, nanašajoče se na osebne ali rodbinske pravice po uradniškem zakonu. Ker je po § 86. uradniškega zakona osebna pravica, ki jo ima uradnik po zakonu, za zadevne prošnje prosta takse. Če pa gre za dopust v svrho udeležbe na kongresu, je treba prošnjo kolkovati, čeprav je dopust v načelu odobren.

Radio Ljubljana. Spored za sredo 25. tm. 12.15 plošče; 12.45 poročila; 13 čas, plošče; 18 komorna glasba, radio-kvintet; 18.30 radio-orkester; 19 »Tujski promet v Sloveniji«, predava dr. Brilej; 19.30 uvod v opero; 20 prenos opere iz Ljubljane; vmes čas in poročila; 23 konec.

Slovanske žene po kongresu. Po kongresu Edinstva slovenskih žena, ki je bil v Beogradu, so se podale beograjske, češkoslovaške in poljske delegatke po naši državi, da si ogledajo večja mesta. Danes so prispele v Zagreb, pojutrišnjem odpotujejo v Ljubljano in bodo najbrže obiskale tudi Maribor.

Sneg v Bosni. Zadnje dni je pobelil Bosno sneg, ki ga je po nekaterih krajih zapadlo 15 do 20 cm. Vrhovi gora pa so močno zasneženi in ga je ponekod zapadlo nad pol metra.

Olajšave za avtomobiliste na madžarski meji. Madžarski finančni minister je izdal odlok, da smejo v bodoče motorna vozila iz Jugoslavije na Madžarsko brez triptika in brez vložitve carinske kavcije. Vozniki avtomobilov, ki so deležni te ugodnosti, morajo dobiti za svoj voz vpisni list, ki jim ga izda madžarski carinski urad. Razen tega morajo imeti še mednarodno dovoljenje za vožnje in mednarodni prometni certifikat za motorna vozila, ki velja na madžarskem ozemlju.

Oprostitev blokiranih terjatev v Španiji. Kakor znano je španska vlada pred letom blokirala terjatve, ki so jih imeli naši izvozniki lesa v Španiji. Blokirane terjatve znašajo več ko 10 milijonov dinarjev. Po daljših pogajanjih z našo vlado je španska vlada končno ukinila blokado teh terjatev.

Letalska zveza Varšava—Moskva. Ravnatelj poljske letalske družbe in njegov pomočnik sta odletela z letalom iz Varšave v Moskvo. Tam sta se včeraj pogajala s sovjetskimi oblastmi o letalski konvenciji. Med Varšavo in Moskvo naj bi se vzpostavil reden zračni promet.

Tudi v Dalmaciji je slaba trgatev. Zaradi slabega vremena je tudi v Dalmaciji letos grozdje slabo zorelo. Pravijo, da bo letošnja trgatev za 30% slabša od lanske. Naši vinogradi pa so zaradi slabega vremena še hujše prizadeti.

Listi »tretjega rajha«, posebno glavna glasila narodnih socialistov, prinašajo v zadnjem času pogostoma tatarske vesti o »zatiranju« nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, zlasti tudi Sloveniji in Mariboru. Informacije dobivajo po vsej priliki od tu. Vse torej kaže, da so se dopisniki bivšega dunajskega »Kampfa« oklenili narodnosocialističnega tiska v »tretjem rajhu«. Mi bomo te »informacije« pazno zasledovali in če bo treba tudi registrirali, da bo naša javnost informirana o delu nekaterih naših »lojalnih državljanov«.

Izpred sodišča. Pred malim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča se je zagovarjal včeraj 22letni ključavničar Herman Zelko iz Murske Sobote. Obtožen je bil, da je lani v decembru čistil svojo lovsko puško in pri tem ravnal tako nepreviden, da se je sprožila in so svinčena zrna smrtno pogodila njegovo staro mater, ki je kmalu nato umrla. Pri sodišču se je zagovarjal, da je bilo vse le nesrečno naključje, vendar ga je senat zaradi nepreviden ravnanja obsodil na 2 meseca zapora, pogojno za dobo 2 let.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 7.8 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 7.6 stopinj C; barometer je kazal pri 14.6 stopinjah 739.8, reduciran na ničlo pa 738.8; relativna vlaga 94; vreme je hladno in oblačno; vremenska napoved pravi, da se bo vreme polagoma poslabšalo, toda zaenkrat še ne bo bistvenih sprememb.

Kino Union: Od danes dalje krasna opereta »Bombe na Monte Carlo« s Hansom Albersom, Ano Stenovo in Heinzom Rühmannom. V pripravi mojstrsko delo ameriške produkcije z najpriljubljenejšim ljubavnim parom Greto Garbo in Romanom Novarom.

Grajski kino. Samo še nekaj dni »Testament dr. Mabuse« veliko filmsko remek delo največjega režiserja Nemčije Fritza Langa. Naš prihodnji velefilm: Zvezda Valencije, veliki pustolovni film o trgovini z dekleti. Liane Haid, Ossi Osswalda, Paul Westermeister in Oskar Sima v glavnih vlogah. Krasen film s še lepšimi pomorskimi posnetki, izborno glasbo in prvovrstnim petjem. V predpripravi: »Planine kličejo«, največji film sedanjosti. Luis Trenker.

Pri debelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 24. oktobra ob 20. uri: »Gospoda Glembajevi«. Red C.
Sreda, 25. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 26. oktobra ob 20. uri: »Voda«. Red A.

»R. U. R.«, učinkovita Čapkova kolektivna drama, je izredno zanimiv pojav v povojni svetovni literaturi. Svojčas je to delo dvignilo mnogo prahu in ni še danes prav nič izgubilo na svežini. Uprizarjajo ga še vedno po največjih odrih z velikim uspehom. Mariborsko gledališče bo vprizorilo »R. U. R.« za češkoslovaški narodni praznik v soboto, 28. t. m. Režira gl. režiser J. Kovič; njegova je tudi inscenacija. Nastopi ves ansambl in velika komparzerija.

Otroško igro »Pastirček Peter in kralj Briljantin«, ponove prvič to nedeljo 29. t. m. ob 15. uri. Pri nedeljski premieri tega velezabavnega dela je bilo gledališče izborno obiskano; ploskanju in odobravanju pa ni bilo konca ne kraja. Rezervirajte si vstopnice! Pripravlja se komedija »Pop Čira in pop Spira«, ki je dramatizacija znanega romana Stevana Sremca. Naslovni vlogi igrata Harastovič in Gorinšek, njuni ženi pa Dragutinovičeva in Zakrajškova; režira je Tomašićeva.

Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandljev, pljučnem katarju, zasluženosti nosu, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes skrbimo za to, da često očistimo temeljito želodec in črevo z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svedočijo, da **»Franz Josefova« voda** dobro služi tudi pri šenu in drugih različnih nalezljivih boleznih. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

NOVE SREČKE

ZA II. RAZRED

DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE DOBITE ZOPET V UPRAVI

‚JUTRA' IN ‚VEČERNIKA'

GOSPOSKA 11, MARIBOR

Sejem za prašiče. Na sejem 20. t. m. so pripeljali 280 prašičev. Kupčija je bila dobra in jih je bilo prodanih 163. Cene mladim prašičem so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari 80—100 Din, 7 do 9 tednov stari 120—160 Din, 3 do 4 mesece 200—250 Din, 5 do 7 mesecev stari 350—400 Din, 8 do 10 mesecev stari 450—520 Din in leto stari 580—650 Din; kilogram žive teže 8 do 10 Din, mrtve pa 10 do 10.75 Din.

Ptuj

Ribji tatovi pred sodiščem. Ribarsko društvo v Mariboru, ki ima v najemu ribolov v Dravi od Dupleka do Krčevine pri Ptuju, je investiralo že precejšnje vsote denarja za vzgojo sulčjega in postrvjega zaroda v Dravi. Da se izloženi zarod zaredi in okrepi, je omenjeno društvo prepovedalo v glavni dravski strugi lov na ribe. Nekateri občani iz Sv. Janža na Dr. p. pa kljub prepovedi lovijo v prepovedanem območju ribe in s tem onemogočajo nemoteni razvoj zaroda plemenitih rib. Radi take tatvine rib so se pred ptujskim sodiščem zagovarjali v ponedeljek 22. t. m. trije ribiči iz Št. Janža na Dr. p. Pri razpravi je bilo zastopano tudi Ribarsko društvo iz Maribora kot zasebni udeleženec. Na podlagi izpovedb prič so bili vsi trije obtoženci spoznani krivim in obsojeni, in sicer vsak na 7 dni strogega zapora, pogojno na 2 leti.

Kino. V sredo 25. tm. in četrtek 26. t. m., obakrat ob 20. uri, predvaja ptujski zvočni kino monumentalni veletonfilm »Zadnji dnevi Pompejev« po slovitem romanu Bulwerja. V glavnih vlogah Marija Korda in M. Varkony. Kot dodatek Ufin tednik.

Volitve v »Delavsko zbornico« so v Ptuju potekle kljub najživahnejši agitaciji povsem mirno in brez najmanjšega incidenta.

Za napredek in povzdigo jugoslovanskih mest

KONGRES ZVEZE MEST V NOVEM SADU. — VELIČASTEN POTEK. — SPREJETE RESOLUCIJE.

Preteklo nedeljo je bil v Novem Sadu kongres Zveze mest, ki ga je vodil predsednik in župan mesta Zagreba, g. dr. Krbek. Kongresa se je udeležilo nad 50 jugoslovanskih mest, ki jih je zastopalo preko 80 delegatov. Na kongresu so razpravljali o raznih predlogih za napredek in procvit naših mest v kulturnem, ekonomskem, nacionalnem in socialnem pogledu. V okviru kongresa je imel zelo zanimivo predavanje upokojeni gimnazijski ravnatelj v Novem Sadu g. Vasa Stajić. Soglasno je bilo sprejetih ob zaključku kongresa več resolucij, ki vsebujejo ves material, s katerim se je bavil kongres Zveze mest.

V prvi vrsti apelira Zveza mest na kraljevsko vlado in narodno predstavništvo, naj bi osvojilo pri razpravi zakona o mestnih občinah vse one osnovne principe, ki jih je Zveza predložila že večkrat in naj bi se zlasti upoštevala resolucija, ki je bila poslana kraljevski vladi lanskega leta. Vse to je nujno potrebno, ako hočemo, da bodo naša mesta napredovala in procvitala ter da bodo stebri vsega ekonomskega, kulturnega in političnega napredka v državi. Z ozirom na to, da so naša mesta središča vsega gospodarskega in kulturnega življenja v državi in da se zlasti ta njihov značaj izpopolnjuje v skupnem medsebojnem delu, ki stremi za napredkom in izpopolnitvijo na vseh področjih komunalne politike, kakor tudi za napredkom države in naroda, bi bilo koristno in nujno potrebno, da bi se Zveza priznala kot zakonita predstavnica vseh mest. Kot taka bi bila Zveza vrhovni forum, ki bi dajal nasvete vsem mestom v administrativnem, ekonomskem, finančnem, socialnem in kulturnem pogledu.

Zveza mest prosi nadalje pristojno ministrstvo, naj bi ji dalo na vpogled projekt zakona o mestnih občinah, ko bo dovršen, in to še preden bo končno o njem razpravljal ministrski svet in preden bo predložen narodnemu predstavništvu. To pa radi tega, da bo mogla Zveza do podrobnosti proučiti vse postavke in izraziti svoje morebitne želje in predloge.

V drugi resoluciji zahteva Zveza nadalje, da mora novi zakon vsebovati tudi določbe o samostojnih financah, ker je mnenja, da je brez tega pravo racionalno mestno gospodarstvo nemogoče. V zvezi z nameravano ureditvijo banskih samouprav bi bilo nujno potrebno izvesti tudi revizijo državne finančne politike, kakor tudi davčnega zakonodajstva. Zveza mest smatra, da so država in občine primarni financijsko-fiskalni objekti in da bi bilo radi tega potrebno, da se ba novine finansirajo z državnimi dotacijami. Prekomerno znižavanje občinskih proračunov spravlja občinske finance v nered in ovira komunalno delavnost posameznih občin. Mesta plačujejo skoro polovico svojih dohodkov državni blagajni in je radi tega dolžnost države, da podpira mesta v njihovem stremljenju za napredek. Tudi zahteva Zveza mest, da se izdela čimpreje zakon o samoupravnih hranilnicah, ki bodo uživale iste ugodnosti kakor državne denarne ustanove.

Zveza mest zahteva tudi, da bi se uvedle v teh hudih časih posebne dajatve, katerih viri bi se izključno uporabljali samo za čiste socialne svrhe. Prav tako visoko ceni Zveza mest sokolsko idejo kot važno nacionalno in kulturno stremljenje in je radi tega nujna dolžnost vsakega mesta, da jo po vseh svojih močeh podpira in da to tudi upošteva pri sestavi svojih proračunov.

Tudi je kongres Zveze mest konstatiral, da je postala elektrifikacija vseh delov države narodna potreba in da je radi tega nujno potrebno, da se izvede po gotovih načrtih in po gotovem sistemu. Elektrifikacija posameznih krajev pa bi se morala poveriti v prvi vrsti mestom in njihovim elektrarnam.

Sport

Zimskosportni program JZSS za prihodnjo sezono

Jugoslovanska zimskosportna zveza je sestavila svoj program za prihodnjo zimskosportno sezono. Glavne prireditve so naslednje:

8. januarja: Klubska tekmovanja.

21. januarja: Tekmovanja za prvenstvo podzvez.

30. januarja: Sokolska tekmovanja v Bohinju.

2. do 4. februarja: Državno prvenstvo v Planici in balkanske tekme. Tekmovanje za slovansko prvenstvo bo 10. do 12. februarja v Zakopanih, prvenstvo FISE pa od 22. do 26. februarja na Švedskem.

24. februarja: Državno prvenstvo na 50 km v Mariboru.

19. marca: Državno prvenstvo v smuku na Triglavu.

Nacionalna liga. Razpored tekem v nedeljo 29. tm.: v Hajduk, v Zagrebu Concordia:Gradjanski, v Osijeku Slavija:Hašk in v Beogradu Jugoslavija:Slavija (Sarajevo). Razpored tekem v Ljubljani Primorje:

Srednjeevropski cup 1934 brez Jugoslavije. V nedeljo je bila v Budimpešti konferenca komiteja srednjeevropskega cupa, na kateri se je obravnavalo, ali bo prihodnje leto Jugoslavija sodelovala pri tekmah za srednjeevropski pokal ali ne. Predlog, ki ga je stavila Češkoslovaška, je bil odklonjen. Proti sta glasovali Avstrija in Italija, dočim sta bili Češkoslovaška in Madžarska za sodelovanje Jugoslavije in Rumunije v Mitropa cupu. In tako bodo prihodnje leto tekmovali zopet klubi Avstrije, Češkoslovaške, Italije in Madžarske, in sicer s to razliko, da bodo iz vsake države igrali po štirje klubi.

Deževni popoldan lahko dobro voljo popolnoma pokvari Tu pomagajo dobri osvežujoči bonboni, ki človeka o pravem času razvedrijo in razveselijo

Ki-Ki

Kdor jé Ki-Ki počuti se bolje,
Kdor jé Ki-Ki ta je dobre volje.

Ki-Ki čudo osvežuje, se prileže prija.

Proizvod: Union, Zagreb

SK Mura:SK Drava 3:1. V Ptuju se je v nedeljo odigrala verifikacijska tekma med SK Muro iz Murske Sobote in SK Dravo. Tekma se je končala z zasluženo zmago SK Mure. Sodil je g. Bergant iz Maribora.

Podzvezna liga LNP. V tekmovanju za prvenstvo podzvezne lige LNP se srečajo v nedeljo 29. t. m. v Čakovcu ISSK Maribor:Čakovečki SK in v Celju Ilirija: SSK Celje.

Zbor nogometnih sodnikov, poverjeništvo Maribor, službeno. Drevi ob 19.30 sestanek vseh sodnikov pri »Orlu«. Dnevni red: Občni zbor ZNS v Beogradu Dr. Planinšek.

Carnera premagal Paolina. Preteklo soboto je bila v Rimu borba za svetovno prvenstvo v rokoborbi, in sicer med Carnerom in Paolinom. Po 15 kolih je zmagal Carnera po točkah.

Ameriški rop sredi belega dne

Po smrti čikaškega župana Čermaka je banditom v mestu zopet zrasel greben. Te dni so imeli v Chicagu sredi mesta najdrznejši rop, kar jih pomnijo. Tolovaji so si pomagali z najmodernejšimi sredstvi od strojne puške do gostega dima, ki jih je zakrival, da so lahko srečno odnesli pete. Sredi mesta, na vogalu najprometnejših ulic je privozil k poslopju banke Federal Reserve avtomobil, ki sta v njem dva uradnika z dvema policistoma pripeljala večjo vsoto denarja. Ko se je avto ustavil blizu poslopja, je pridrvel za njim drug avto, v katerem je sedelo pet mož, oboroženih s strojnimi puškami. Banditi so skočili v bančni avto in hitro zmetali vreče z denarjem v svoj avto. Ta čas so izpustili iz galonov gost črn dim, ki je pokril vso okolico, da jim je bil beg olajšan. Napad je bil izvršen tako hitro, da se mimoidoči niti zavedali niso, kaj se godi, kaj šele da bi poklicali na pomoč policijo. Malo dalje je zavozil avto bežečih banditov v drug avto, ki so v njem sedeli trije mladeniči in tri dekleta. Oba avtomobila sta se prevrnila. Prihitel je redar, ki pa seveda ni slutil, da so bili v enem avtomobilu banditi. Tolovaji so začeli streljati s strojnimi puškami in redar se je takoj zgrudil mrtev. Potem so banditi ustavili mimoidoči avtomobil, skočili vanj in se odpeljali. V bližini stoječi policist je sicer streljal za njimi, pa ni nikogar zadel.

Dva pisatelja z isto idejo.

O nekem čudnem procesu zaradi plagiata pišejo te dni irski in angleški listi. Proces se vrši pred dublinskim sodiščem. Tožita se dva pisatelja, ki sta ob istem času obdelala isto literarno temo v obliki novele. Anglež je tožil Irca zaradi plagiranja, temu pa se je posrečilo dokazati, da je poslal svoj duševni produkt nekemu angleškemu magacinu, ki pa je objavil njegovo novelo šele mesec dni pozneje, kakor pa je izšla Angleževa novela. Sodišče je Irca seveda oprostilo, s tem pa nikakor ni bil zadovoljen Anglež, ki je vložil novo tožbo pri londonskem sodišču. Ta drugi proces, ki ga spremljajo vsi angleški in drugi literarni krogi z velikim zanimanjem, bo končan v nekaj dneh.

Pastiriček Peter in kralj Briljantin

Prva letošnja otroška predstava.

V nedeljo popoldne je uprizorilo naše gledališče v režiji g. Hinka Tomašiča Oskarja Wüchnerja mladinsko igro »Pastirček Peter in kralj Briljantin«, ki jo je poslovenil ljubljanski igralec Ivan Cesar. Igra je spletena iz ljudi in dogodkov realnega sveta ter prikazni in čarovnij pravljic, to pa z zdravo šalo, ki vzbuja vedno zelo mnogo smeha. Namen te igre je glavno zabavati, in dosegla ga je tudi v Tomašičevi dobri režiji in precej posrečeni igri našega ansambla.

Najtežji sta vlogi hlapca Gašperja Siratke in čarovnice Hudamore. G. Danilo Gorinšek je pokazal kot Siratka, da je izvrsten komik in bi ga v sličnih ulogah radi videli še večkrat, tudi drugod. Prav tako je dobro odrezala ga. Slava Gorinškova kot čarovnica. Prijetno sta podala g. Blaž pastirja Petra in gdčna. Barbičeva Mrvarjevo Liziko. Zabavni Cipcop je bila ga. Savinova. Deklo Nančo je zanimivo ustvarila ga. Dragutinovićeva, Mrvarja je pa kot kmečkega očanca dobro upodobil g. Tovornik. Tudi mali Mohor je napravil iz kralja Briljantina vse, kar je v svoji mladosti mogel.

Dasi je bil zunaj lep nedeljski popoldan, je gledališče vendar skoraj napolnila truma mladih radovednežev in radovednic, večinoma z mamicami in ateki. Veseli smeh malih je bil igralcem najbolj še priznanje. —r.

Hon-ga-paj:

Naš vüjec Baláš

Ne ven, či ste jih póznali, ven so že več let mrtvi pa počivlejo tan v lotmerškem gabérji poleg vüne Micike, ki so znali speči najbol žmahne krapce. Oba sta bila dúma tan s Prcétinec pri Mali Nédli pa vüjec Baláš so dostikrat znali povedati tisto špasno od Malonédlčanof. Ven ste jo venda že čüli. Tan ne pravijo teléti tak na šüroko tele kak okoli Lotmerka pa indi po Mürskem poli. Vete, gučijo fse tak bole na čisti e pa pravijo zató: Jas sen tan od Male Nédle, ge je pes po brvi tčka, pa bi me vj'eda, či ne bi nemški veda. Pa sen nemški veda pa sen mu reka: Marš!

Pitali ste me, kakši mešter so bili vüjec Baláš. Bli so van mizar ali kak še pri nas po nemškutarskem pravijo, tišlar. Zvi čili so se resen na vesi, pótlan pa so dosti hodili po sveti pa delali tü no tan. Nazadje so se naselili v blaženem Lotmerki pa kak so meli zmirom dosti dela, tak se jin je zmiron dobro godilo. Celo mašine so postavili f svojo delavnico. Ven neso bli nori, naš vüjec, dobro so znali računiti za dobro delo. Bli so tüdi veki šalivec. Znali so van take špajse, ka so fsi skoro od smeha popokali, či so jih začeli trositi kak jeseni orehe. Zavolo tega so jih lidjé tüdi radi meli. Zvali so jih dostikrat na gostüvanje, primicije, žegnávaje, godovné no na bratve, tan se neso samo mastili pa zalevali kak drügi, ne, uni so van lehko celo noč razlagali svoje špajse pa drüge za norca meli tak, ka je bila fsen vküp noč prekratka pa so se smejali še drügi den popodne. Či še bo kda pri lika, bon van poveda eno ali ovo jihovih štorij, za gnes pa samo tisto od babinske ga Mihaleka, kak se je voza v Gradec.

To se je zgodilo v tistih letih, dere so tan v nemšken Gradci napravili fsako jesen takši sejen, kak je zdaj v Lüblani. Pravili pa so mu jesenska meša, zakaj, toga ne ven. Z naših krajóf se je vozilo ta préci lüdi pa fsi so pravili, keko je tan ringlšpilof pa drügih komedij, pa kak je med hóukači lüštno no fajn, čitüdi ne davlejo nič zastojn. Tüdi babinski Mihalek je čüja o ten pa si je misla: Zakaj pa ne bi jas enkrat vdrapna ta pa si celo reč pogledna? Tak je tüdi naprava, küpa si je na lotmeršken štacijoni karto pa čaka, ka bi se stari Štajnar zadra: Ajnštajn! Te si je vseja na cug. V zadnem hipi so še privreli nekši dedi z Lotmerka, ki so se tüdi vozili v Gradec. Mihalek jih fse pózna, med jimi so bili tüdi vüjec Baláš in tak so si te ali fseli fküp. Bli so van to sami lüštni lidjé — v Bučečofcih so že vlačili slatinščake s kufrof na taškj, v Radgoni so leteli piva pit, v Špinfeldi pa so že mogli slatinščake znavi napuniti. Mihaleki se je med jimi dobro godilo, smeja se je ves čas pa jin pomaga piti. Dere so se ga že malo nadevali, je priša guč na cug pa na vožjo sen no ta. Te je Mihalek nekaj čüja, kaj ga je preci streznilo. Vüjec Baláš so kazali svojo karto, ki je bila malo drgačna kak Mihalekova. Pravili so, da majo returkarto, ki je faléša kak navadna. Tüdi fsi drügi so meli take karte, samo Mihalek ne. Reka ni nič, samo jezija se je san na sebe, ka je toga ne zna pa ka so ga na lotmeršken štacijoni tak grdo nabrisali. Mihalek je bija mali želar pa je le malokda meja priliko, ka bi pogledna dale kak do Lotmerka pa do Verženja. Zato je zaj čépja f svojen koti pa si je misla, kak bi moga toto veko fálingo popraviti. Pa jo je tüdi f svoji pametni kebláči pogrünta. Dere so se v Gradci nazijali fsega lepega no dragega pa se vozili fsi podremani no skoro bres penes prta dúmi, te je priša kondukter, ki ščiple karte. Fsakši, tüdi vüjec Baláš, je potegna s prusleka polovico returkarte, Mihalek pa celo. Pa reža se je rekši: Zaj pa sen si jas küpa returkarto, vite! — Dugo sürmak ne moga rázmiti, zakaj je ove naenkrat mino ves zaspanec, zakaj so se mu smejali, ka je samo hrüm leta po vagoni, pa se pokali po bedráh. Nazadje pa je unti pa itak dénok spozna, ka je naprava še vekšo falingo kak prle, ven si je küpa returkarto samo za vožjo dumú. Pa tüdi zaj ne nič reka, stisna se je i svoj kot pa se tak hüdo drža, kak či bi mu pura krjh pojela. Drügi pa so se ž jega špičkali do lübega Lotmerka. Dere se je na našen štacijoni pobra z vagona, ne je pogledna ne na levo ne na desno, vdrapna jo je naravnost po babinski cesti prta dúmi. Med poton se je večkrat počoha po kulhavi kebláči no ves čas nekaj mrgota kak šterc pr prelazi. To ven, da ne mola. V Gradec se ne voza nikdar več, či pa ga je što pita za returkarto, ga je pogledna s samim belákon.

Vite, tak čisto prleške štorije so znali praviti naš vüjec Baláš. Tüdi sami so me li falingo, samo da fčasi nesi zna, ali se nalašč samo tak delajo, ali je resen. Rad so brali cajtinge pa prebrali fsako knigo, ki so jo dobli do rok. Tüdi so znali nemški gučati — najbole pa nemški jesti no piti — pa navčili so se dosti tistih lüdskih besed, kere bogve kaj pomenijo pa so si tak prešmentano podobne. Zato pa so se dostikrat ž jimi zmešali, ka so se jim bole vüčeni lidje skrivoma ali na glas smejali. To pa ne nobena sramota, ven še fčasi takši lidjé tüdi ne vejo, kaj gučijo.

(Konec jutri.)

Karlj Skalan: 110

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške preteklosti

»Ne boj se,« je dejal Doljan. »Vse, kar se je zgodilo, se je moralo zgoditi; ne zaradi naju, ne zaradi najine sreče, temveč zaradi usode, ki je tako določila. Samo iz smrti starega lahko vzraste novo. Samo iz žrtev vzcvete zmaga. Borila sva se za najino srečo, priborila pa sva s tem tudi še velike stvari, ki bodo sledile. Spomin na Morajo pa bo ostal kakor spomin na nekaj, kar je bilo nekoč in je moralo izginiti, ker je tako zahteval ukaz novega življenja. Ne boj se, najdražja, midva nisva kriva njene smrti in ne žrtev, ki so padle.«

Še bolj turoben je bil pogrebni obred bojevnikov, ki so padli v boju med uporniki in vlado. Sprva so nekateri zahtevali, naj bi se slovesno spravili k večnemu počitku samo ostanki pomorjenih revolucionarjev, dočim naj bi se oni, ki so padli za vlado, odstranili brez časti. Doljan je odločno nasprotoval.

»Nobene razlike ne dovoljujem,« je dejal. »Prvi kakor drugi so padli za našo svobodo. Oboji so žrtev starega reda. Čuvarji vlade so se borili proti nam, ker so se morali, ker so bili v njeni službi. Zato zahtevam, da se položi njihov pepel v dom mrtvih skupaj s pepelom onih, ki so padli na naši strani. Vsi so bili člani istega ljudstva, potomcev starih Atlantov.«

»Res je,« je pritrdil Jafis. »Čemu bi delali razliko. Dovelj je, če položimo žare z njihovim pepelom ločeno v hram zadnjega miru. Na eni strani naj stojijo zemeljski ostanki naših bojevnikov, na drugi strani pa bojevnikov vlade. Nad njimi pa naj bo skupen napis, da počivajo tu tisti, ki so padli za osvoboditev Oceanopolisa iz spon preteklosti. Pokažimo dejansko, da se je v podmorju nehala vsaka razlika med nami. Postali smo vsi eno mi živi, zato naj postanejo eno tudi mrtvi!«

Tako so postale pogrebne svečanosti žrtev revolucije prvi dokaz novega življenja v podmorju, dokaz, da je konec Oceanopolisa in novo vstajenje Semisirisa.

LVII.

Vodstvo revolucije je pustilo bivšemu predsedniku Semisu Ramisu, ki je sam odstopil, popolno svobodo. Ostal je še nadalje v svojem dvorcu skupaj z Intelo in pri njima je preživel Doljan ves svoj prosti čas. Semis Ramis se ni niti trenotek upiral, ko ga je Doljan zaprosil za princesino roko.

»Veliki Râ hoče tako,« je dejal. »Njegovi volji se ne morem upirati. On te je privedel k nam v podmorje, sinko moj, on je združil v vroči ljubezni vajini srci, postavil te na čelo našemu ljudstvu, on hoče, da si postaneta mož in žena. Bodi! Dajem vama svoj blagoslov. Glejta samo, da se bosta vedno ljubila tako iskreno, kakor sta se doslej!«

»To ti lahko obljubiva!« sta vzkliknila hkrati Doljan in Intela, objela se in se prvič poljubila kot zaročenca, kot ženin in nevesta.

Vest o zaroki z Intelo je sporočil Doljan takoj svojim tovarišem, ki so prihiteli čestitat mlademu paru in so nato raz glasili veseli dogodek vsemu podmorju. Ulice so znova oživele, ves Oceanopolis se je veselil.

»Tako se bosta združili z vezjo krvi preteklost in bodočnost, podmorje in nad morje!« so govorili ljudje. »To je najlepša in najsrečnejša rešitev vseh vprašanj. Živel Doljan! Živela Intela!«

V svojem bodočem tastu je našel Doljan najboljšega svetovalca in je prav kmalu spoznal, da bi brez njega težko zmogel naloge, ki si jih je naložil. Marsikaj je bilo v podmorju, česar Doljan ni vedel, vedeli pa tudi niso ostali voditelji revolucije. Brez Semisa Ramisa bi tudi ne bilo mogoče poklicati domov Astisa. Doljan ga je brezžično obvestil o vsem kar se je zgodilo v podmorju za časa njegove odsotnosti ter mu naročil, naj se nemudoma pripravi na vrnitev, ker ga nova vlada nujno potrebuje. Astis je odgovoril prav tako brezžično iz Moskve, da je pripravljen ugoditi Doljanovi želji. Še tistega dne se je dvignila iz Oceanopolisa na površino oceana velika podmornica, vozeč s seboj nenavadno letalo, čisto nič podobno onim, ki jih poznamo na površini zemlje. V njem sta sedela d v a l e t a l c a, ki sta izmenoma upravljala aparat.

Letalo se je dvignilo v mraku z gladine oceana skoraj navpično proti nebu v stratosfero ter odletelo z bliskovito naglico v smeri proti Moskvi. Še pred rusko polnočjo sta bila pilota že na neki prostrani goličavi v bližini glavnega mesta Rusije, kjer ju je čakal Astis, s katerim sta bila ves čas v brezžični zvezi. Sprejela sta ga v letalo in se takoj zopet dvignila nad oblake. Nihče na zemlji ni opazil tega skrivnostnega vozila, ki je preletelo v eni sami noči ogromno razdaljo med sredino Atlantskega oceana in Moskvo ter se vrnilo spet do izhodišča. Letalo ni povzročalo nikakega šuma in ropota; plavalo je do višine 30.000 metrov nad zemljo in se potem zopet v ravni črti vrnilo nad Oceanopolis. S tem letalom bi se bili mogli dvigniti tudi še dalje v vsemirje, do Marsa ali Venere.

(Dalje prihodnjič.)

Za kulisami svetovne zgodovine

SKRIVNOSTNI DOKUMENTI RUSKEGA CARJA ALEKSANDRA, KI JE HOTEL POSTATI KATOLIČAN.

Neki varšavski dnevnik je priobčil te dni članek, ki je vzbudil v znanstvenih krogih veliko senzacijo. Člankar je razkril del zgodovine ruskega carja in obelodanil skrivnost, s katero si bodo svetovni zgodovinarji še belili glave, namreč skrivnost o namenu ruskega carja Aleksandra I., ki je hotel z vsem ruskim narodom pristopiti k rimski katoliški cerkvi. Člankar sicer trdi, da so dokumenti, kakor tudi vsa korespondenca med ruskim dvorom in Vatikanom bili takoj po smrti carja Aleksandra sežgani. Oglasil pa se je na ta članek neki stari upokojeni državni uradnik, Petkijevič iz Vilne, ki zanika, da bi bili važni zgodovinski dokumenti zažgani in trdi, da so šedanes dobro ohranjeni in skriti in da edini on ve za to skrivališče.

Senzacionalno pismo, ki ga je omenjeni profesor Petkijevič poslal uredništvu varšavskega dnevnika, bi moglo revidirati celo periodo ruske zgodovine. V pismu piše, da car Nikolaj ni zažgal omenjenih dokumentov, marveč jih je pred svojo smrtjo izročil svojemu dvornemu dostojanstveniku Kleinmichlu z naročilom, naj jih čuva kakor punčico v svojem očesu in mu je za to uslugo izročil 15 milijonov rubljev.

»Moj stari oče,« piše Petkijevič v svojem pismu, »je bil dolgih 20 let upravitelj Kleinmichlovega imetja. Odnošaji med obema so bili tako prisrčni, da je Kleinmichl, ko je moj ded v 63. letu svoje starosti postal žrtev nekih političnih intrig, takoj odpotoval v Vilno, da ga reši in ga je nato povabil s seboj v Petrograd. Po smrti carja Nikolaja je padel Kleinmichl v nemilost pri ruskem dvoru. Obtožen je bil radi veleizdaje in izgnali so ga v Sibirijo. Preden se je poslovil od mojega deda, mu je izročil skrivnostne dokumente, ki sta jih zazidala in je za skrivališče vedel edino moj ded. Kakšni so prav za prav ti dokumenti in kaj vsebujejo, tega ne vem. Vem pa, da so zelo važni, ker je dobil Kleinmichl za nje visoko nagrado. Znano mi je le toliko, da je priložena omenjenim skrivnostnim dokomentom neka odredba carja Nikolaja I., po kateri morajo Nikolajevi nasledniki izplačati onemu, ki bo po dobi 100 let odkril te dokumente, deset milijonov rubljev v zlatu.

Zgodovina tiste dobe pa nam da slutiti, kaj vsebujejo omenjeni skrivnostni dokumenti. S sigurnostjo lahko trdimo, da so med njimi spisi o rojstvu carja Pavla I., ki ni bil sin cesarice Katarine II., marveč so ga po smrti pravega prestolonaslednika podtaknili, nadalje o aktu, ki opisuje umor carja Pavla I. in sodelovanje njegovega naslednika pri tem umoru.

Zgodovina o skrivnostnih dokumentih je bila pozabljena. Pred svetovno vojno ni bilo mogoče nobenemu zgodovinarju in ne drugemu znanstveniku načeti tega poglavja o ruskem carskem dvoru. V avgustu leta 1925. pa so se pričele sovjetske oblasti zanimati za omenjene dokumente. Že takrat se je javil profesor Petkijevič, ki je bil po daljšem času obveščen, da se sovjetska vlada za zadevo več ne zanima. Čez 25 let bo potekel rok, po katerem bodo morali nasledniki carja Nikolaja izplačati najbrže že Petkijevičevim naslednikom deset milijonov zlatih rubljev, če ne bo zgodovina zabrenkala na druge strune.

Bogastvo Indijancev

V Washingtonu je poseben urad, ki vodi točno evidenco vseh ameriških Indijancev. Ni dolgo od tega, ko je ta urad izdal zanimivo statistiko o Indijancih, po katerih njih število vedno raste, kar je dokaz, da indijsko pleme še ne bo tako kmalu izumrlo. Statistika priča, da so ameriški Indijanci najbogatejši narod na svetu. Njihovo narodno premoženje je vredno 15 milijard dolarjev, kar pomeni, da odpade na vsakega posameznega Indijanca približno 43.000 dolarjev. Indijsko pleme je obogatelo pred 70 ali 80 leti, ko so takrat odkrili v notranjosti Amerike velike izvirke mineralnega olja. Čeprav pri eksploataciji Indijanci ne sodelujejo, vendar pa prejemajo visoke dividende od čistega dobička. Tudi je dolžnost in naloga omenjenega urada, da gospodari z denarjem bogatih Indijancev. Indijanci so namreč zelo lahkomiselni ljudje in ne znajo ceniti vrednosti denarja. Če imajo denar v rokah, kupujejo razne brezpomembne predmete, ki jih navadno potem darujejo svojim znancem.

Vse ima svoj konec, zlasti pa ženski živci

Znana angleška letalka Amy Mollisonova je pred dnevi nevarno zbolela in so jo morali prepeljati na zdravljenje v neki sanatorij za duševne bolezni. Amy Mollisonova, rojena Johnsonova, ki štejo šele 25 let, se je prvič proslavila v svetu s svojim rekordnim poletom leta 1930., ko je letela popolnoma sama iz Londona v Sydney. To zračno pot, ki meri nad 16 tisoč kilometrov, je absolvirala v 20 dneh. Mollisonova je s svojim 20. letom absolvirala vseučilišče in se takoj posvetila letalstvu. Leta 1932. se je poročila z znanim angleškim pilotom kapetanom Mollisonom, s katerim skupaj se ji je posrečilo še istega leta preleteti ocean v smeri z vzhoda proti zahodu. Ko se je vrnila iz Amerike, jo je slavil kot junakinjo zraka ves svet in je postala nedvomno najpopularnejša ženska na Angleškem. Znanstvena društva in klubi, ki dotlej niso še v nobenem primeru sprejemali v svoje članstvo žensk, so smatrali za posebno čast, da je sprejela mesto članice v njihovi sredi. Istega leta se ji je tudi posrečilo potolči rekord svojega moža, ko je preletela pro go London—Capetown v štirih dneh.

Če se star panj vname.

V nekem mestecu blizu Pariza je živel 68-letni vpokojenec na koruzi z neko 49-letno prijateljico njegove prve pokojne žene. Ker pa je njegova prijateljica pričela obračati poglede na nekega krojača, ki je stanoval v isti hiši, je dalo to povod, da sta se pričela oba koruznika med seboj prepirati. Starec je imel sicer namen popeljati svojo izvoljenko v najkrajšem času pred oltar, ko pa sta se nekega večera sprla, jo je v svoji divji jezi pograbil in vrgel skozi okno na cesto kjer je obležala mrtva.

Mali oglasi

Razno

GUMBE IZ BLAGA, raznovrstne, izdeluje najboljše Plankl, Tattenbachova ulica 16, III. 4061

Kupim

KUPIM ZEMLJIŠČE v bližini Maribora ali drugega mesta. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Zemljišče«. 4059

VEČJO BANJO za sedno kopel kupim. Ponudbe pod »Takoj I« na upravo »Večernika«. 4058

STEKLENE NAŠTAVKE za na prodajalno mizo v trgovini kupi Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13. 3951

Službo dobi

ZASTOPNIKE sprejme zavarovalnica. Ponudbe pod »Takoj« na upravo Večernika. 4057

Službo išče

INTELIGENTNA STAREJŠA GOSPODIČNA želi službo gospodinje ali pa gre k otrokom. Ponudbe pod »Štajerka« na upravo »Večernika«. 6000

MLAJŠA GOSPA z meščansko šolo, dveinpolletno pisarniško prakso, z znanjem nemške stenografije, prosi za službo v pisarni ali kot blagajničarka. Dopise na upravo Večernika pod »Pisarna Maribor«. 4035

Sobo išče

IŠČEM OPREMLJENO SOBO solnčno in v vsakem oziru čisto. Ponudbe pod »Zračno« na upravo »Večernika«. 4060

Sobo odda

KRASNO ZRAČNO, SOLČNO SOBO parketirano z uporabo kopalnice oddam takoj. Naslov v upravi lista. 6017

Pouk

ENGLISH LESSONS. Miss Edith Oxley. Krekova ul. 18, II. 4052

Oglašujte!

Znižali smo ceno knjigi

„Prokletstvo ljubezni“

od Din 35·- na Din 23·—

Dobite jo v upravi Jutra in Večernika v Mariboru, Gosposka ulica štev. 11

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru